

Crynodeb o'r Papur Gwyn Gwledig

Cefn Gwlad: Gweithio dros Gymru

A Summary of the Rural White Paper

A Working Countryside for Wales

*Cyflwynwyd gerbron y Senedd
gan Ysgrifennydd Gwladol
Cymru drwy Orchymyn Ei
Mawrhydi*

Mawrth 1996 Gorch 3180

I gael manylion pellach
cysylltwch â:

Mr Richard Keveren (01222)
823243

Rhyngw +44 1222 823243

Mr Nigel Jarvis (01222) 823343

Rhyngw +44 1222 823343

Mae'r fersiwn brintiedig lawn
wedi'i chyhoeddi gan [Y Llyfrfa](#)

| [Swyddfa Gymreig](#) | [Scottish
Office](#) |

*Presented to Parliament by the
Secretary of State for Wales by
Command of Her Majesty
March 1996 Cm 3180*

For further details contact:

Mr Richard Keveren (01222)
823243

Int +44 1222 823243

Mr Nigel Jarvis (01222) 823343

Int +44 1222 823343

The full printed version has been
published by [The Stationery
Office](#)

| [Welsh Office](#) | [Scottish Office](#) |

We welcome your [comments](#) on this site. Prepared 21st November 1996

Rhagair gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru

Mae'r Papur Gwyn Gwledig hwn yn nodi gweledigaeth y Llywodraeth ar gyfer y Gymru wledig. Ein hardaloedd gwledig yw rhai o'n hasedion gorau. Hynodrwydd yr ardaloedd hyn yw eu golygfeydd godidog, ac maent yn gefndir i fywyd llawer o gymunedau, gan gynnal nid yn unig teuluoedd a busnesau ond hefyd amrywiaeth eang o fywyd gwyllt.

Mae'r hynodion gweledol a'r seiniau sy'n perthyn i fywyd cefn gwlad yn rhan oesol o'r ffordd y mae pobl wedi byw ac wedi gweithio ers canrifoedd ond nid yw'n fywyd digyfnewid yn ei hanfod. Mae ein trefi marchnad a'n pentrefi yn deillio o'r ffaith mai yma y deuai pobl ynghyd i fasnachu ac mae cyfuchliniau'r tirlun ei hun wedi'u ffurfio a'r tirnodau wedi'u gosod gan ganrifoedd o weithgarwch economaidd.

Economi gwledig bywiog a chryf yw'r allwedd i amgylchedd iach, ac nid yn faen tramgwydd iddo. Yn y papur hwn, yr ydym wedi ceisio darganfod ffyrdd i ymwared â baich tâp coch ar ffermwyr a busnesau gwledig, i ail-greu'r ysbryd holl-bwysig hwn, sef menter mewn llawer o'n cymunedau gwledig fel y gall pobl leol adeiladu busnesau a chreu swyddi. Menter sy'n gwneud byw yng nghefn gwlad yn bosibl ac yn helpu i greu'r ymdeimlad hwnnw o barhad a chymuned yr ydym i gyd yn eu trysori.

Nid lle i weithio yn unig yw'r gymuned wledig. Mae hefyd yn lle i fywyd teuluol ac yn lle i ddysgu. Dyma pam yr ydym wedi cymryd camau i hybu tai fforddadwy, i gadw ysgolion y pentref ar agor, i helpu neuadd y siop y pentref. Mae'r sefydliadau hyn yn aml yn darparu rhwydwaith gwerthfawr o gysylltiadau sy'n dod â chymunedau ynghyd. Yr ydym yn awyddus i'w cefnogi.

Yr ydym hefyd wedi ymrwymo i wella gwasanaethau i'r bobl sy'n byw ac yn gweithio yn y Gymru wledig. Yn y papur hwn, yr ydym wedi nodi ffyrdd newydd o gefnogi a gwella gwasanaethau cyhoeddus mewn ardaloedd gwledig, gan gynnwys

iechyd, y gwasanaethau cymdeithasol ac addysg.

Rhaid hefyd cysylltu'r Gymru wledig â'r mannau poblog os bwriedir iddi oroesi a ffynnu. Yr ydym yn benderfynol o fanteisio'n llawn ar botensial y diwydiant twristiaeth a'r diwydiant bwyd. Rhaid hefyd caniatáu i fentrau a thechnolegau newydd dyfu a llewyrchu. Yn benodol, mae'r oes wybodaeth yn cynnig cyfnod newydd o obaith a chyfle i lawer o ardaloedd gwledig. Yn wahanol i unrhyw chwyldro economaidd arall, mae'n addo gwneud safle daearyddol yn amherthnasol a bydd yn agor rhwydwaith cyfathrebu enfawr, gan gysylltu ardaloedd gwledig â phobl a busnesau ledled y byd.

Dylai'n hamgylchedd gwledig fod yn endid byw sy'n cysylltu'n hynafiad â'r byw. Dylai'n stiwardiaeth ein galluogi i drosglwyddo'r dreftadaeth hon ymlaen i genedlaethau'r dyfodol. Bydd Cyngor Cefn Gwlad Cymru yn chwarae rhan ganolog yn hyn o beth, fel y bydd llawer un arall, gan gynnwys llywodraeth leol a'r sector breifat.

Mae'r Papur Gwyn hwn yn rhoi arweiniad ar gyfer dyfodol y Gymru wledig. Mae ei ddatganiadau polisi yn dangos ein hymroddiad i'r economi gwledig, ac i'r amgylchedd. Mae'n ofynnol i bob un ohonom wneud defnydd ohono i warchod a gwella ein hetifeddiaeth gyffredin.

Y Gwir Anrh, William Hague AS

Yr ydym yn croesawu [sylwadau](#) ar y safle hwn. Prepared 21st November 1996

Mae'r fersiwn brintiedig lawn wedi'i chyhoeddi gan Y Llyfrfa fel

Cefn Gwlad : Gweithio dros Gymru

ISBN 0-10-131802-2 Pris 19.95 Cm3180

Gellir cael copïau oddi wrth Siopau Llyfrau'r Llyfrfa,
I gael manylion llawn ar sut i gael teitlau oddi wrth Y Llyfrfa [cliciwch yma.](#)

Yr ydym yn croesawu [sylwadau](#) ar y safle hwn. Prepared 21st November 1996

Foreword by the Secretary of State for Wales

This Rural White Paper sets out the Government's vision for rural Wales. Our rural areas are some of our greatest assets. Characterised by beautiful scenery, they provide the setting for the life of many communities, and sustain not only families and businesses but also a great diversity of wildlife.

The sights and sounds of rural life are part of the enduring way in which people have lived and worked for generations but it is not a life without change. Our market towns and villages owe their very existence to the fact that they were places where people came together to trade and the landscape itself has had its contours formed and landmarks placed by the economic activities of centuries.

A vibrant and strong rural economy is the key to a healthy environment, not a barrier to it. In this paper, we have sought to find ways to lift the burden of red tape on farmers and rural businesses, to re-create that vital spirit of enterprise in many of our rural communities so that local people can build businesses and create jobs. It is enterprise that makes rural life possible and helps to create that sense of continuity and feeling of community that we all value.

The rural community is not just a place of work. It is also a place of family life and a place of learning. That is why we have taken the initiative to encourage affordable housing, to keep village schools open, to help the village hall, and the village shop. These institutions often provide an invaluable network of connections that bind communities together. We want to support them.

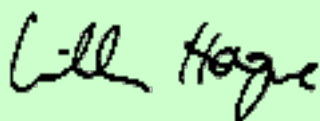
We are also committed to improving the services to the people who live and work in rural Wales. In this paper, we have set out new ways of supporting and enhancing public services in rural areas, including health and social services and education.

Rural Wales must also be linked to the centres of population if it is to survive and

prosper. We are determined to unlock the potential of the tourist and food industries. New enterprises and technologies must also be allowed to grow and flourish. The information age, in particular, offers a new era of hope and opportunity for many rural areas. Like no other economic revolution, it promises to make geographical location irrelevant and will open up a vast communications network, connecting rural areas with people and businesses across the world.

Our rural environment should be a living entity that connects our ancestors with the living. Our stewardship should enable us to pass on this heritage to future generations. The Countryside Council for Wales will have a central role to play in this, as will many others, including local government and the private sector.

This White Paper points the way for the future of rural Wales. Its policy statements demonstrate our commitment to the rural economy, and to the environment. It is now up to all of us to make use of it to safeguard and improve our common inheritance.

A handwritten signature in black ink, reading 'William Hague'.

The Rt. Hon. William Hague MP

We welcome your [comments](#) on this site. Prepared 21st November 1996

The full printed version has been published by The Stationery Office as

A Working Countryside for Wales

ISBN 0-10-131802-2 Price 19.95 Cm3180

Copies can be obtained from The Stationery Office Bookshops,
For full details on obtaining titles from The Stationery Office [click here.](#)

We welcome your [comments](#) on this site. Prepared 21st November 1996

**Crynodeb o'r Papur Gwyn
Gwledig**

**Cefn Gwlad:
Gweithio dros
Gymru**

*Cyflwynwyd gerbron y Senedd
gan Ysgrifennydd Gwladol
Cymru drwy Orchymyn Ei
Mawrhydi
Mawrth 1996 Gorch 3180*

I gael manylion pellach
cysylltwch â:

Mr Richard Keveren (01222)
823243

Rhyngw +44 1222 823243
Mr Nigel Jarvis (01222) 823343
Rhyngw +44 1222 823343

Mae'r fersiwn brintiedig lawn
wedi'i chyhoeddi gan [Y Llyfrfa](#)

| [Swyddfa Gymreig](#) | [Scottish
Office](#) | [DoE](#) |

**A Summary of the Rural
White Paper**

**A Working
Countryside for
Wales**

*Presented to Parliament by the
Secretary of State for Wales by
Command of Her Majesty
March 1996 Cm 3180*

For further details contact:

Mr Richard Keveren (01222)
823243

Int +44 1222 823243
Mr Nigel Jarvis (01222) 823343
Int +44 1222 823343

The full printed version has been
published by [The Stationery
Office](#)

| [Welsh Office](#) | [Scottish Office](#) |
[DoE](#) |

We welcome your [comments](#) on this site. Prepared 21st November 1996

Cefn Gwlad : Gweithio dros Gymru

Crynodeb

Mae'r Papur Gwyn hwn yn cyflwyno adolygiad cynhwysfawr o bolisiau'r Llywodraeth sy effeithio ar gefn gwlad Cymru. Cynhaliwyd ymarfer ymgynghori helaeth i'w fwydo. Dyr blaenoriaethau:

1. cefnogi cymunedau lleol wrth iddynt wireddu eu dyheadau am ansawdd bywyd dd
2. hybu datblygiad economaidd cynladwy a chryf drwy fenter gystadleuol;
3. cadw a gwella'r amgylchedd, gyda gofal arbennig i fioamrywiaeth.

1. Cymunedau Cynladwy

Yn draddodiadol mae cymunedau gwledig Cymru wedi bod yn gryf ac wedi cynnal yr ia Gymraeg a'r diwylliant Cymreig. Mae cymunedau bywiog yn arwydd o gefn gwlad iach mae'n polisiau ni yn ceisio sicrhau eu bod yn parhau i ffynnu gyda mynediad i ystod lawr wasanaethau a chyfleusterau, tai, addysg a swyddi.

Siop y Pentref a'r Swyddfa Bost

Mae'r rhain yn darparu gwasanaeth hanfodol yng nghefn gwlad, ond yn y blynyddoedd diwethaf mae nifer sylweddol wedi cau oherwydd cystadleuaeth gynyddol. Er mwyn cyn siopau pentref a swyddfeydd post:

- byddwn yn cyflwyno cynllun rhyddhad trethi newydd i'w dargedu'n benodol ar sio cyffredinol a swyddfeydd post mewn pentrefi;
- byddwn yn sicrhau ymagwedd fwy cyson at y cynllun rhyddhad trethi oherwydd c drwy roi canllawiau newydd i'r awdurdodau lleol;
- bydd Bwrdd Datblygu Cymru Wledig yn cyflwyno cynllun i fanwerthwyr cefn gw gael cyngor a chanllawiau busnes am ddim oddi wrth gynghorydd busnes manwert penodol drwy gyfrwng rhwydwaith lleol Cyswllt Busnes.

Tai

I gael ffynnu mae ar drefi a phentrefi angen marchnad dai effeithiol sy'n cyflenwi cartrefi ansawdd a phris sy'n bodloni dyheadau'r bobl leol. Rhaid i'r awdurdodau lleol lunio ymgydd sy'n addas i'r amodau lleol, ond yn ychwanegol fe fydd y Llywodraeth:

- yn diogelu stoc y Cymdeithasau Tai sydd ar rent drwy hepgor eiddo'r Cymdeithasau yng nghefn gwlad o'r Cynllun Grantiau Prynu;
- yn ystyried newidiadau cynllunio a fyddai'n caniatáu i ffermwyr a hoffai ymddeol, blant ffermwyr sy'n gysylltiedig â rhedeg y busnes, adeiladu cartref newydd neu dr adeiladau fferm fel cartref wrth ochr y ffermdy presennol neu o fewn fframwaith y adeiladau fferm presennol;
- yn cefnogi perchnogaeth cartrefi cost-isel, a defnydd effeithlon ar y stoc dai gyhoeddus drwy greu cronfa her o 7.5 miliwn am y flwyddyn sydd i ddod, sef cronfa a fydd ar gael i'r awdurdodau lleol ar gyfer cynlluniau arloesol;
- yn sicrhau ail-ddefnyddio eiddo gwag drwy gasglu a chyhoeddi enghreifftiau o arfordir da.

Neuaddau Pentref

Dyma le cyfarfod holl-bwysig, a chanolbwynt bywyd y pentref mewn llawer o gymunedau fyddwn:

- yn gwella'r cynlluniau grant presennol i helpu i ariannu gwaith trwsio sylweddol a neuaddau pentref;
- yn trafod gyda'r Eglwysi ffyrdd o wneud y defnydd gorau o'u cyfleusterau hwythau gynnwys adeiladau segur.

Ysgolion

Yn aml mae ysgol y pentref yn nodwedd ganolog ar gymuned wledig fywiog. Felly lle gwyddiastystiolaeth gref o wrthwynebiad ymhlith y rhieni i gynnig i gau ysgol wledig fach, ni fydd rheol yn disgwyl iddo gael ei gymeradwyo, oni bai bod yna dystiolaeth lethol nad oes modur arall i gynnal safonau boddhaol ar draws y cwricwlwm ac ar draws yr holl grwpiau oedran gan ysgolion gwledig lawer i'w ennill o ddatblygiadau mewn cyfathrebu a thechnoleg. Fe fyddwn:

- yn profi pa mor ddefnyddiol yw gwahanol gymwysiadau'r archdraffyrdd wrth ddatblygu

dysgu o hirbell drwy bwysu a mesur dau broiect sylweddol ym Mhowys a Dyfed;

- yn darparu 1 miliwn ym 1996 i brynu'r offer cyfrifiadur diweddaraf i 600 o ysgolion cynradd yn y Gymru wledig.

Y Gymraeg

Mae cefn gwlad Cymru, yn y gogledd a'r gorllewin yn arbennig, wedi bod yn gadarnle i'r herioed. Mae'n galonogol bod nifer y bobl ifanc sy'n siarad Cymraeg yng nghefn gwlad wledig yn cynyddu'n ddiweddar. Mae Bwrdd yr Iaith Gymraeg (BIG) wrthi'n rhoi sylw i'r dirywiad nefnydd yr iaith a bydd Deddf yr Iaith Gymraeg yn ddylanwadol o ran sicrhau bod mwy wasanaethau ar gael yn Gymraeg. Fe fyddwn:

- yn ymgynghori â llywodraeth leol ar gynnig bod Bwrdd yr Iaith Gymraeg i ysgwyo cyfrifoldeb dros grantiau i gynnal addysg ddwyieithog - yn benodol, ariannu timau arbennig o Athrawon Bro sy'n gwneud cyfraniad o bwys at addysgu Cymraeg yn y ardaloedd gwledig ac mewn mannau eraill yng Nghymru.

Pobl Ifanc

Mae gan wasanaeth ieuenctid o safon ran bwysig i'w chwarae mewn mannau tenau eu poblogaeth:

- drwy Asiantaeth Ieuenctid Cymru, Cyngor Gwasanaethau Ieuenctid Gwirfoddol Cymru ac eraill, byddwn yn chwilio am ystod ehangach o gyfleoedd i bobl ifanc wirfoddolwyr yn ardaloedd gwledig;
- yr ydym yn edrych ymlaen at welliannau mewn gwasanaethau ieuenctid i bobl ifanc mewn mannau gwledig yn deillio o waith gweithgor Asiantaeth Ieuenctid Cymru a faterion gwledig.

Y Sector Wirfoddol

Mae'r sector hon yn chwarae rhan holl-bwysig mewn llawer o'n cymunedau gwledig. Bydd Llywodraeth yn cefnogi ei gwaith drwy gynyddu'r Gronfa Gwirfoddoli yng Nghymru o f 50 y cant ym 1996-97 i hybu datblygiad gwasanaethau lleol i gynnal gwirfoddolwyr gyda chefnogaeth asiantaethau eraill. Bydd arian y Swyddfa Gymreig ar gyfer Cyngorau Gwirfoddol Sirol mewn ardaloedd gwledig yn cynyddu 13 y cant ym 1996-97.

Iechyd

Mae gwelliannau diweddar yn y ffordd o ddarparu gwasanaethau yn golygu bod mwy o bŵer a cael eu gweld a'u trin a bod amserau aros wedi'u cwtdgi. Bydd y Llywodraeth yn mynd a drywydd mentrau sydd o berthnasedd penodol i ardaloedd gwledig:

- byddwn yn hybu'n pecyn o fentrau newydd i ddenu deintyddion i rannau o Gymru brin o wasanaethau deintyddol yr NHS;
- byddwn yn hybu defnydd a datblygiad telefeddygaeth;
- yr ydym yn adolygu safonau perfformiad ambiwlansys i sicrhau bod achosion brys cael eu cyrraedd mor gyflym â phosibl.

Cludiant

Mae'n polisi cludiant gwledig yn canolbwyntio ar gydbwyso anghenion bywyd gwledig a effaith ar yr amgylchedd. Fe fydd y Llywodraeth:

- yn adolygu'r cynllun Grantiau Arloesi Cludiant Gwledig i weld a oes modd dyfeisiu ffordd o wella ar ei effeithiolrwydd;
- yn gofyn i Fwrdd Datblygu Cymru Wledig ystyried, gyda'r awdurdodau lleol a'r seirwifoddol, sut i ddod o hyd i syniadau da ynghylch darparu cludiant lleol a rhoi cyhoeddusrwydd iddynt.

Cefnogi Datblygiad Gwledig

Mae'r Llywodraeth yn awyddus i hybu projectau a ddyluniwyd mewn mannau gwledig sy anelu at wella'u hamgylchedd a'u cyfleusterau. Fe fyddwn:

- yn trosglwyddo dros 6 miliwn ar gyfer cynlluniau bach gwledig o Awdurdod Datblygu Cymru i'r awdurdodau lleol o Ebrill 1997 ymlaen. Ynghyd â'r hyn sydd wedi'i drosglwyddo o'r Bwrdd Datblygu a'r Awdurdod Datblygu eisoes, bydd mwy na 10 miliwn ar gael i'r awdurdodau lleol;
- yn ceisio adfywio trefi marchnad bach drwy fenter o dan aden y Bwrdd Datblygu.

2. Menter a Chyflogaeth

Mae gweithgareddau economaidd yng nghefn gwlad wedi dibynnu'n drwm ar ddiwydian tir megis amaethyddiaeth, mwynloddio a chwarela. Ond gwelwyd newidiadau strwythu mae diwydiannau newydd megis gweithgynhyrchu, twristiaeth a manwerthu wedi'u creu datblygiadau cyflym mewn technoleg gwybodaeth yn cynnig cyfleoedd cyffrous newydd mae amaethyddiaeth yn dal yn ganolog i'r economi gwledig a bydd llawer yn dibynnu ar ffyniant amaethyddiaeth. Mae gan goedwigaeth hefyd ran i'w chwarae, gan gyflogi bron bobl yng Nghymru. Yr ydym yn anelu at gynyddu 50 y cant ar yr arwynebedd coetir yng Nghymru erbyn canol y ganrif nesaf, ac yr ydym yn credu y bydd hyn yn bosibl o ystyried cynifer o gymhellion sydd ar waith yn barod a'r newidiadau angenrheidiol i'r Polisi Amaethyddol Cyffredin. Mae coedwigaeth yn cynnig cyfle i gwmnïau sy'n cynnal coedw ac i ffermwyr, arallgyfeirio.

Amaethyddiaeth

Mae yna botensial gwirioneddol i waith cynhyrchu bwyd ddarparu swyddi. Nawr yw'r ar ddatblygu menter fawr newydd - strategaeth fwydydd - i wneud y gorau o'r cyfleoedd:

- dechreuir ymgynghori ar unwaith ynghylch strategaeth fwydydd i Gymru, a bydd y Ysgrifennydd Gwladol yn cyhoeddi'r canlyniad yn Sioe Frenhinol Cymru ym mis Gorffennaf. Bydd y strategaeth fwydydd yn nodi blaenoriaethau ar gyfer datblygu hybu'r diwydiant. Trefnir bod arian ychwanegol ar gael gan y Swyddfa Gymreig ar syniadau da newydd sy'n gyson â'r strategaeth;
- yr ydym yn benderfynol o leihau baich gwaith papur i ffermwyr. Disgwylir i dîm archwilio gyflwyno adroddiad erbyn diwedd Mawrth 1996 a gweithredir ar y canlymor gyflym â phosibl;
- hoffem weld y grantiau Ewropeaidd sydd ar gael yn cael eu defnyddio i'r eithaf, a byddwn yn dyrannu 1.5 miliwn o arian y Swyddfa Gymreig dros dair blynedd i gyariannu cynlluniau Cronfa Cyfarwyddo a Gwarantu Amaethyddiaeth Ewrop.

Ymestyn Busnes

Rhai bach yw'r mwyafrif o'r cwmnïau yn y Gymru wledig. Bydd y Llywodraeth yn eu ce gwasanaethau busnes, hyfforddiant ac addysg o ansawdd dda ac yn rhoi anogaeth gref i fuddsoddiadau newydd o'r tu allan. Yn ogystal, fe fyddwn:

- yn trefnu bod Grantiau Arloesi Rhanbarthol ar gael drwy gydol ardal Amcan 5b - c ag y ceir cymeradwyaeth y GE - gyda chymorth arian y Gronfa Ddatblygu Rhanbarth Ewropeaidd i annog cwmnïau bach i ddatblygu prosesau a chynhyrchion newydd;
- yn cefnogi consortïwm datblygu busnes Cymru wledig, o dan arweiniad y Bwrdd

Datblygu, wrth ymestyn ei seilwaith TG i ddarparu gwasanaethau i gefnogi a datblygu busnes drwy gyfrwng Cyswllt Busnes;

- yn adolygu'r Canllawiau Polisi Cynllunio er mwyn hybu ail-ddefnyddio adeiladau gwledig at ddibenion busnes;
- yn ffurfio pecynnau o dir ac eiddo'r Weinyddiaeth Amddiffyn i'w gwerthu, sef pecynnau sy'n ddeniadol i ddatblygwyr, gan wneud y gorau o'u potensial economaidd, ac yn ystyried hefyd ffyrdd newydd o ddenu buddsoddiadau i safleoedd segur;
- yn ystyried caniatáu, o dan rai amgylchiadau, i adeiladau busnes newydd gael eu datblygu ar dir sydd heb ei ddyrannu o fewn yr aneddiadau presennol neu'n gyfngedig hwy, yn amodol ar ystyriaethau cynllunio arferol.

Addysg a Hyfforddiant

Mae cyflwyno addysg hygyrch o ansawdd uchel mewn mannau gwledig yn creu heriadau cael eu bodloni'n fwy ac yn fwy gyda chymorth technoleg newydd a threfniadaeth arloes. Mae gan ysgolion, CHM a cholegau addysg bellach ac uwch oll eu rhan i'w chwarae. Fe fyddwn:

- yn annog sefydliadau addysg bellach ac addysg uwch i gydweithio, ynghyd ag asiantaethau lleol a phartneriaid posibl, i ddatblygu strategaeth ar gyfer eu hymglyddiaethau yn y gymuned wledig;
- yn gofyn i Gyngorau Cyllido Cymru ystyried ffyrdd pellach o helpu myfyrwyr o ardaloedd gwledig i gymryd rhan mewn addysg bellach ac uwch;
- yn cysylltu'r holl golegau addysg bellach â rhwydwaith data JANET erbyn Gorffennaf 1996 i ychwanegu at eu systemau dysgu ystwyth, drwy gyfrwng arian a ddarperir gan Gyngor Cyllido Addysg Bellach Cymru;
- yn darparu arian ychwanegol i'r CHM ariannu swyddi newydd yn ardal pob Partneriaeth Addysg Busnes, i helpu'r ysgolion i wneud defnydd ehangach a gwell ar y nifer fawr o gynlluniau datblygu gwyddoniaeth, technoleg a pheiriannu ac i annog mwy o ddisgwyddion i gymryd gyrfa mewn gweithgynhyrchu a pheiriannu.

Twristiaeth

Mae'r diwydiant twristiaeth wedi dod yn rhan fwyfwy pwysig o'r economi gwledig ac mae'n ffynhonnell bwysig o gyflogaeth a chyfoeth yng Nghymru. Er hynny rhaid i bob datblygiad

maes twristiaeth gyd-fynd ag anghenion yr amgylchedd. Mae Bwrdd Croeso Cymru yn c
rhan allweddol wrth ddatblygu'r diwydiant, ac fe fydd:

- yn hybu buddsoddiadau mewn twristiaeth mewn nifer o drefi ledled Cymru, drwy'r Trefi Hanesyddol, a fydd yn cefnogi gwelliannau i'r amgylchedd a darpariaeth cyfleusterau i dwristiaid;
- yn datblygu systemau cyfrifiadur i archebu lleoedd er mwyn helpu gweithredwyr twristiaeth cefn gwlad.

Technoleg Gwybodaeth

Mae'r chwyldro telathrebu yn agor ffyrdd newydd o weithio a fydd yn gwneud y rhai sy'n gweithio mewn mannau gwledig mor hygyrch â phobl mewn ardaloedd trefol. Ynghyd â'r awdurdodau lleol a'r sector breifat, bydd y Llywodraeth yn helpu i ddatblygu cyfleoedd r Technoleg Gwybodaeth ymhellach drwy'r canlynol:

- hybu'r defnydd ar yr ystod eang o gyfleoedd a gynigir gan y dechnoleg newydd, gan gynnwys canolfannau galw neu dele-ganolfannau, drwy gyfrwng Grwp Datblygu a Gyfrwng Awdurdod Datblygu Cymru;
- rhoi trwyddedau i ddarparu telathrebu drwy radio mewn dwy sector newydd bwysig: darparu teleffoni mewn ardaloedd gwledig anghyshell; a chymwysiadau ISDN cynhwysedd uwch, a fydd o gymorth arbennig i fusnesau bach a chanolig.

3. Diogelu'r Amgylchedd

Ased ddigymar yw'r amgylchedd gwledig, ac mae gan bob un ohonom gyfrifoldeb dros ddiogelu ac ychwanegu at ei harddwch. Mae llawer o'r hyn a nodir yn y Papur Gwyn hwn yn galw ar i ni daro'r cydbwysedd iawn rhwng gwahanol alwadau, sef y galw am ddatblygu naill law a'r galw i ddiogelu'r amgylchedd - awyr, tir a dwr - ar y llaw arall.

O 1 Ebrill 1996 ymlaen bydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn un corff integredig i ddiogelu'r amgylchedd, a hwnnw'n gyfrifol am yr awyr, y tir a'r dwr. Caiff pwyllgor ymgynghorol Cymreig, yn cynnwys cydbwysedd eang o safbwyntiau ac arbenigedd, ei sefydlu i gyngho Ysgrifennydd Gwladol.

Mae'r 22 miliwn a ddarperir ar gyfer Cyngor Cefn Gwlad Cymru ym 1996-97, sef cynny y cant dros 1995-96, yn cydnabod mor bwysig yw diogelu a gwella'r amgylchedd a chyfi

sylfaenol y Cyngor.

Gweithredu Amgylcheddol

Prif amcan y Llywodraeth fydd sicrhau nad yw datblygiadau - tai, ffatrioedd, cyfleusterau dwristiaid neu wasanaethau eraill - yn cyfaddawdu ar ansawdd yr amgylchedd:

- bydd Bwrdd Croeso Cymru yn cynhyrchu arweiniad i arferion amgylcheddol da gyda Parciau Cenedlaethol, yr awdurdodau lleol a Chyngor Cefn Gwlad Cymru;
- pennir Amcanion Statudol Ansawdd Dwr ar sail beilot ar ddalgylch Afon Cleddau Benfro;
- i gynnal a gwella safonau ansawdd awyr, bydd y Swyddfa Gymreig yn gweithio gyda awdurdodau lleol i wella dibynadwyedd data ansawdd awyr ac i ddarparu gwell mynediad cyhoeddus i wybodaeth, ac mae wedi sefydlu Fforwm Ansawdd Awyr Cymru;
- bydd Cyngor Cefn Gwlad Cymru yn cyhoeddi ei bolisiâu ar gyfer yr amgylchedd i'r cyffwrdd ac arfordirol yn Ebrill 1996;
- bydd Cyngor Cefn Gwlad Cymru yn ariannu sefydlu Cyngor Addysg Amgylcheddol Cymru yn ystod 1996;
- bydd y Swyddfa Gymreig yn adolygu sut mae trefniadau'r Rhwymedigaeth Tanwy Di-ffosil yn gweithio mewn Parciau Cenedlaethol ac Ardaloedd o Harddwch Natur Eithriadol, a chynlluniau amaeth-amgylcheddol, i sicrhau y cânt eu cyflwyno'n gyhoeddus ac i sicrhau gwerth am arian;
- bydd y Llywodraeth yn ymgynghori ar y cynllun diogelu gwrychoedd i sicrhau cydbwysedd iawn rhwng yr angen i gadw gwrychoedd ac anghenion tirfeddianwyr;
- bydd Cadw yn arolygu o leiaf 60 cymuned y flwyddyn tuag at gwblhau ail-arolwg cenedlaethol o adeiladau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig;
- bydd Cadw yn parhau a'u rhaglen i ymestyn gwarchodaeth statudol i bob safle archaeolegol o bwysigrwydd cenedlaethol.

Swyddogaeth y Swyddfa Gymreig

Mae gan y Swyddfa Gymreig, yr asiantaethau datblygu economaidd a chadwraeth, y sector wirfoddol, y sector breifat, ac yn anad dim y cymunedau lleol ran bwysig i'w chwarae i sicrhau cefn gwlad sy'n gweithio. I gyd-drefnu'r gwaith hwn, fe fydd yna newidiadau o fewn y Swyddfa Gymreig:

- un Gweinidog fydd yn gyfrifol am yr holl brif bolisiau gwledig;
- caiff tîm ei sefydlu i fynd ar drywydd y Papur Gwyn a llunio cynllun gweithredu.

Bydd gan yr awdurdodau lleol ran flaenllaw i'w chwarae. Bydd y Swyddfa Gymreig a'r asiantaethau datblygu yn parhau i gefnogi'r awdurdodau lleol a grwpiau rhanbarthol ar gyfer datblygu economaidd.

Casgliad

Mae'r Papur Gwyn hwn yn addo gweithredu a rhagor o drafod cyhoeddus ac ymgynghori ystod eang o bynciau. Dechrau sydd yma yn hytrach na diwedd. Byddwn yn cyflwyno adroddiadau ar gynnydd ar y nifer fawr o fentrau a geir yn y Papur Gwyn o bryd i'w gilydd.

Yr ydym yn croesawu [sylwadau](#) ar y safle hwn. Prepared 21st November 1996

A Working Countryside for Wales

Summary

This White Paper represents a comprehensive review of the Government's policies which affect rural Wales. It has been informed by a wide ranging consultation exercise. Our priorities are:

1. to support local communities in the achievement of their aspirations for a good quality of life;
2. to promote vigorous sustainable economic development through competitive enterprise;
3. to conserve and improve the environment, with special care for biodiversity.

1. Sustainable Communities

Rural communities in Wales are traditionally strong and have been the mainstay of the Welsh language and Welsh culture. Vibrant communities are the sign of a healthy countryside and our policies seek to ensure that they continue to flourish with access to a full range of services and facilities, housing, education and jobs.

The Village Shop and Post Office

These provide an essential service in rural areas, but in recent years a significant number have closed in the face of increasing competition. To sustain village shops and post offices:

- we will introduce a new rate relief scheme targeted specifically on general stores and post offices in villages;
- we will secure a more consistent approach to the hardship rate relief scheme by issuing fresh guidance to local authorities;
- the Development Board for Rural Wales (DBRW) will introduce a scheme under which rural retailers will be able to receive free business advice and guidance from a dedicated retail business adviser through the local Business Connect network.

Housing

Thriving towns and villages need an effective housing market that supplies homes of a quality and price that meet local people's aspirations. Local authorities must put together an approach that suits local conditions, but in addition the Government will:

- protect the stock of Housing Association property for rent by excluding Housing Association properties in rural areas from the Purchase Grant scheme;
- consider planning changes which would allow farmers who would like to retire, or children of farmers who are involved in running the business, to build a new home or convert farm buildings as a home alongside the present farmhouse or within the framework of existing farm buildings;
- support low cost home ownership and the efficient use of the public housing stock, creating a challenge fund of 7.5 million for the coming year which will be available to local authorities for innovative schemes;
- bring empty properties back into use by collecting and issuing examples of good practice.

Village Halls

These provide a vital meeting place, and are the focus of village life in many communities. The Government will:

- improve existing grant schemes to help fund substantial repairs to village halls;
- discuss with the Churches ways of making optimum use of their facilities, including redundant buildings.

Schools

The village school is often a central feature of a vibrant rural community. So where there is evidence of strong parental opposition to a proposal to close a small rural school we will normally expect it to be approved, unless there is convincing evidence that it is not possible otherwise to maintain satisfactory standards across the curriculum and across all age groups. Rural schools have much to gain from advances in communications and technology. We

- test the usefulness of different superhighway applications in developing distance learning by evaluating two substantial projects in Powys and Dyfed;

- provide 1 million in 1996 to purchase up-to-date computer equipment for 600 primary schools in rural Wales.

The Welsh Language

Rural Wales, particularly the north and the west, has long been a stronghold of the Welsh language. Encouragingly, the number of Welsh speaking young people in the rural areas has increased recently. The Welsh Language Board (WLB) is urgently addressing the decline in use of the language and the Welsh Language Act will be influential in bringing about the increasing availability of services in Welsh. We will:

- consult local government on a proposal for the WLB to assume responsibility for grants in support of bilingual education - in particular, the funding of the specialist teams known as Athrawon Bro which make an important contribution to the teaching of Welsh in rural areas and elsewhere in Wales.

Young People

A good quality youth service has an important role to play in more sparsely populated areas:

- through the Wales Youth Agency, the Council for Wales of Voluntary Youth Services and others, we will seek a wider range of volunteering opportunities for young people in rural areas;
- we look forward to improvements in youth services for young people in rural areas arising from the work of the Wales Youth Agency working group on rural affairs.

The Voluntary Sector

This sector plays a vital role in many of our rural communities. The Government will support its work by increasing the Volunteering in Wales Fund by over 50 per cent in 1996-97 to encourage the development of locally accessible volunteer support services which have the backing of other local agencies. Welsh Office funding for County Voluntary Councils in rural areas will increase by 13 per cent in 1996-97.

Health

Recent improvements in the way services are provided mean that more people are being seen and treated and that waiting times have been reduced. The Government will pursue initiatives of particular relevance to rural areas:

- we will promote our package of new initiatives to attract dentists to parts of Wales of NHS dental services;
- we will encourage the use and development of telemedicine;
- we are reviewing ambulance performance standards to ensure that emergency cases are reached as quickly as possible.

Transport

Our rural transport policy focuses on balancing the needs of rural life and the impact on the environment. The Government will:

- review the Rural Transport Innovation Grant scheme to see if ways can be devised to improve its effectiveness;
- ask the DBRW to consider, with local authorities and the voluntary sector, how to improve and publicise good ideas about providing local transport.

Support for Rural Development

The Government wants to encourage projects designed in rural areas which aim to improve their environment and facilities. We will:

- transfer over 6 million of funding for small rural schemes from the Welsh Development Agency (WDA) to local authorities with effect from April 1997. Together with transfers already made from the DBRW and the WDA the sums available to local authorities will exceed 10 million;
- seek to regenerate smaller market towns through a DBRW initiative.

2. Enterprise and Employment

Economic activity in the countryside has relied heavily on land based industries such as agriculture, mining and quarrying. But there have been structural changes and new industries such as manufacturing, tourism and retailing have been created. The rapid developments in information technology present exciting new opportunities. However, agriculture remains central to the rural economy and much will depend on its continued prosperity. Forestry has a role to play, employing almost 5,000 people in Wales. We aim to increase the woodland

of Wales by about 50 per cent by the middle of the next century and believe that this will be possible given the range of incentives already in place and the necessary changes to the Common Agricultural Policy. Forestry provides an opportunity for firms supporting forestry and for farmers, to diversify.

Agriculture

Food production has real potential for providing jobs. The time is right to develop a major initiative - a food strategy - to make the most of the opportunities:

- there will be an immediate start on consultation about a food strategy for Wales, and the Secretary of State will announce the outcome at the Royal Welsh Show in July. The strategy will set out priorities for the development and promotion of the industry. Additional Welsh Office funding will be made available for good new ideas consistent with the strategy;
- we are determined to reduce the burden of paperwork on farmers. A scrutiny team will report by the end of March 1996 and the results will be implemented as quickly as possible;
- we want to see the maximum use made of the European grants available, and will announce 1.5 million of Welsh Office funding over three years to co-finance European Agricultural Guidance and Guarantee Fund schemes.

Business Expansion

Rural Wales has a preponderance of small firms. The Government will support them with quality business services, training and education and we will strongly encourage new investment. In addition, we will:

- make Regional Innovation Grants available throughout the entire Objective 5b area, subject to EC approval - with the help of additional European Regional Development Fund monies to encourage small firms to develop new processes and products;
- support the rural Wales business development consortium, led by the DBRW, in extending its IT infrastructure to provide business support and development services through Business Connect;
- review Planning Policy Guidance with a view to encouraging the re-use of rural buildings for business;
- put together packages of MOD land and property for sale which are attractive to developers and maximise economic potential, and also consider new ways of attracting investment.

investment to redundant sites;

- consider allowing, in some circumstances, the development of new business premises on unallocated land within or adjoining existing settlements, subject to normal planning considerations.

Education and Training

Delivering high quality and accessible education in rural areas poses challenges which are increasingly being met with the aid of new technology and innovative organisation. Schools, TECs and colleges of further and higher education all have their part to play. We will:

- encourage the further education and higher education institutions to work together, with local agencies and potential partners, to develop a strategy for their involvement in the rural community;
- ask the Welsh Funding Councils to consider how they might further help students from rural areas to participate in further and higher education;
- link all further education colleges to the JANET data network by July 1996 to enhance their flexible learning systems, through funding provided by the Further Education Funding Council for Wales;
- provide extra money for TECs to fund new posts in each Education Business Partnership area, to help schools to make wider and better use of the many science, technology and engineering development schemes and to encourage more pupils into careers in manufacturing and engineering.

Tourism

The tourism industry has become an increasingly important part of the rural economy and a major source of employment and wealth in Wales. All tourism developments must, however, be compatible with environmental needs. The Wales Tourist Board (WTB) plays a key role in developing the industry, and will:

- promote investment in tourism in a number of towns throughout Wales, through the Historic Towns initiative, which will support environmental improvements and the provision of tourist facilities;
- develop computerised booking systems to help rural tourism operators.

Information Technology

The telecommunications revolution is opening up new ways of working which will make who work in rural areas as accessible as people in urban areas. The Government, together with local authorities and the private sector, will help further to develop opportunities in information technology by:

- promoting the exploitation of the wide range of opportunities offered by the new technology, including call or tele-centres, through the WDA's Multi Media Development Group;
- the awarding of licences to provide telecommunications by radio in two important sectors: the provision of telephony in remote rural areas; and higher capacity ISDN applications, which may be of particular assistance to small and medium sized businesses.

3. Protecting the Environment

The rural environment is an incomparable asset, and we each have a responsibility for protecting and enhancing its beauty. Much of what is set out in this White Paper calls for us to strike the right balance between conflicting demands, on the one hand for development, and on the other to safeguard the environment - air, land and water.

The Environment Agency will, from 1 April 1996, provide a single, integrated environmental protection body with responsibility for air, land and water. A Welsh advisory committee, comprising a wide-ranging balance of views and expertise, will be set up to advise the Secretary of State.

The £22 million provided for the Countryside Council for Wales in 1996-97, a 20 per cent increase over 1995-96, recognises the importance of protecting and improving the environment and the primary role of the Council.

Environmental Action

The Government's overriding objective will continue to be to ensure that developments - whether homes, factories, tourist facilities or other services - do not compromise the quality of the environment:

- the Wales Tourist Board will produce a guide to good environmental practice with National Parks, local authorities and the Countryside Council for Wales;

- Statutory Water Quality Objectives will be set on a pilot basis for the River Cleddau catchment in Pembrokeshire;
- to maintain and improve air quality standards, the Welsh Office will work with local authorities to improve the reliability of air quality data and provide better public access to information, and has set up a Wales Air Quality Forum;
- the Countryside Council for Wales will publish its policies for the marine and coastal environment in April 1996;
- the Countryside Council for Wales will fund the setting up of an Environmental Education Council for Wales during 1996;
- the Welsh Office will review the application of the Non Fossil Fuel Obligation arrangements in National Parks and Areas of Outstanding Natural Beauty, and agricultural environmental schemes, to ensure cohesive delivery and value for money;
- the Government will consult about the hedgerow protection scheme to ensure a proper balance between the need to retain hedgerows and the needs of landowners;
- Cadw will survey at least 60 community areas per annum towards the completion of a national resurvey of buildings of special architectural or historic interest;
- Cadw will continue its programme to extend statutory protection to all national important archaeological sites.

Role of the Welsh Office

The Welsh Office, the economic development and conservation agencies, the voluntary sector, the private sector, and above all local communities all have important parts to play to achieve a thriving working countryside. To co-ordinate this work there will be changes in the Welsh Office:

- one Minister will have responsibility for all the main rural policies;
- a team will be set up to follow up the White Paper and put together an action plan.

Local authorities have a leading role to play. The Welsh Office and the development agencies will continue to support local authorities and regional groups for economic development.

Conclusion

This White Paper promises action and further public debate and consultation on a wide range of subjects. It is as much a beginning as an end. We will report progress on the White Paper's many initiatives from time to time.

We welcome your [comments](#) on this site. Prepared 21st November 1996

